

שבת קח. (המשנה שבתחתית העמוד) עד קט: (המשנה)

ביאורי מושגים
 עיבוד אוכלין - המשנה ובעקבותיה הגמרא מביאים מקרים שונים של עיבוד אוכלין האסורים בשבת. הראשונים נחלקו מדוע עיבוד זה אסור.
רש"י ותוס': האיסור הוא סניף דרבנן לאיסור מעבד. מהתורה אסור לעבד עורות, חכמים הרחיבו את האיסור גם לאוכל.
הרמב"ם: האיסור הוא משום הכנה מקודש לחול.
מקוה ומעין - 3 הלכות מרכזיות התחדשו במעין שלא קיימות במקוה: 1. מעין מטהר גם כשמימיו זורמים, 2. מעין מטהר גם אם אין שיעור של 40 סאה, 3. מעין מטהר זבים ומצורעים.
 בגמרא מובאת דעה תנאית מעניינת (ר' יוסי) לפיה, ים הינו כמעין לעניין מים זורמים (ומטהר גם במים זורמים) וכמקוה לעניין טיהור זבים (ולכן אינו מטהרם).

משנה

הכנת מי מלח בשבת
ת"ק: במועט מותר, במרובה אסור.
ר' יוסי: אין הבדל בין מועט לרב.
הכנת מי מלח עם שמן:
 מותר לפי כולם בין מרובה ובין מועט.

מהי שיטת ר' יוסי
 רב יהודה: התיר גם במרובה.
 רבה: אסר גם במועט.
 גם מהמשנה וגם מהברייתא מפורש כרבה.

מהו ההבדל בין מועט למרובה:
 רב יהודה בשם שמואל: בכמות מי המלח.
 הברייתא של ריב"ח: במינון של המלח ביחס למים.

זהו הסברו של הערוך לברייתא של ר' יהודה בר חביבא האוסרת להכין מי מלח בריכוז גבוה.
רש"י חלק, הוא הבין שהברייתא לא מפרשת את המשנה אלא מביאה הלכה חדשה.

דינים נוספים בעיבוד אוכלין

מליחת כמה חתיכות של צנון וביצה ביחד: הברייתא של ריב"ח: אסור בשניהם.
אביי, ורב נחמן אחרי שחזר בו: צנון אסור, ביצה מותר.
 רב נחמן לפני שחזר בו: מותר בשניהם.

עיבוד אוכל שהיה ראוי לאכילה גם לפי העיבוד: זעירי ורב חסדא: מותר.
חייא בר אשי: אסור.

טריפת ביצים בקערה: אסור.

זהו הסברו של רש"י.
 ר"ח מבין ששתי ההלכות האחרונות נאמרו לא לגבי הכנתם אלא לגבי השימוש בהם לרפואה בשבת.

רפואה בשבת

רפואה בשבת - מעשה המובהק לרפואה - אסור, מעשה שאנשים עושים אותו גם לתענוג - מותר.

רפואה בשבת

רחיצה במים לרפואה אסורה רק כשקיימים כל 3 התנאים: 1. אנשים לא נכנסים סתם כך אליו להתרחץ בו, 2. השהיה היא ממושכת, 3. האדם רוחץ בים עצמו ולא במים שניטלו ממנו.

טיפול בעין חולה: מותר לשים יין או משחה שהוכנה מבעור"י על גב העין, אסור להכניסה לתוך העין, אסור לשים רוק תפל אפילו על גב העין, גם כששם חומר מותר, אסור לפתוח ולסגור את העין כדי שהחומר ייכנס.

השריית פצע: בחומץ אסור לכולם, ביון, מותר לבעלי עור גס ואסור לבעלי עור עדין.

הערה רפואית: הטיפול הטוב ביותר לעין הוא רחיצתה בבוקר ובערב.

גב היד וגב הרגל שנפצעו וכן שטף דם באבר פנימי הרי זה פיקוח נפש ומותר בכל.